

O'ZBEK TILI DARSLARINI O'QITISHDA WORD DASTURINING O'RNI VA AHAMIYATI

Komilova Zulxumor

Farg'ona davlat universiteti o'qituvchisi

Xumor851@mail.ru

Abdurasulova Robiyaxon Sayfiddin qizi

Farg'ona davlat universiteti talabasi

MAQOLA MALUMOTI

ANNOTATSIYA:

MAQOLA TARIXI:

Received: 12.11.2025

Revised: 13.11.2025

Accepted: 14.11.2025

KALIT SO'ZLAR:

*Word, matn tahriri,
hujjat dizayni,
zamonaviy
o'qituvchi,
formatlash, jadvallar,
ijodkorlik,
innovatsion
yondashuv, avtomatik
tekshiruv, interfaol
topshiriq*

Ushbu maqolada o'zbek tili darslarini zamonaviy axborot-kommunikatsiya texnologiyalari asosida o'qitish masalalari yoritilgan bo'lib, ayniqsa Word dasturining o'qitish jarayonidagi o'rni va didaktik ahamiyati tahlil qilingan. Maqolada Word dasturining dars samaradorligini oshirish, o'quvchilar yozma nutqini rivojlantirish, matn tahriri va hujjat dizayni orqali ijodkorlikni kuchaytirishdagi imkoniyatlari ochib berilgan.

Bugungi raqamli davrda ta'lim tizimida axborot texnologiyalaridan foydalanish muhim o'rin tutadi. O'zbek tili fanida yozma savodxonlikni oshirish, matn tuzish, tahrirlash va dizaynni o'rgatishda Word dasturi o'qituvchining eng yaqin yordamchisiga aylangan. Ushbu dastur yordamida o'quvchilar yozma nutqini takomillashtiradi, tahrir ko'nikmalarini egallaydi va matn bilan ijodiy ishlashni o'rganadi.

Word dasturining didaktik imkoniyatlari

Word — bu matnli hujjatlar yaratish, tahrirlash va formatlash uchun mo'ljallangan dastur bo'lib, u o'qituvchiga o'quv materiallarini chiroyli, tushunarli va interfaol shaklda taqdim etish imkonini beradi. O'zbek tili darslarida Word dasturidan quyidagi yo'nalishlarda samarali foydalanish mumkin:

1.Yozma savodxonlikni rivojlantirish. O'quvchilar matn yozish, orfografik va grammatik xatolarni avtomatik aniqlash funksiyasi orqali o'z bilimlarini mustahkamlaydi.

2.Ko'rgazmalilikni ta'minlash. Word'da jadval, shakl, diagramma, rasm va rangli matnlar orqali o'quvchilarga mavzularni ko'rgazmali tarzda tushuntirish mumkin.

3.Ijodkorlikni rivojlantirish. "Insert", "Shapes", "WordArt", "SmartArt" kabi vositalar yordamida o'quvchilar o'z ishlarini bezatishadi, ijodiy yondashuvni shakllantiradi.

4.Interfaollikni oshirish. Testlar, mustaqil yozma topshiriqlar, matn tahriri mashqlari orqali o'quvchilar faol ishtirok etadi.

5.Matnni tizimli o'rganish. "Styles" va "Navigation" funksiyalari orqali o'quvchilar matn tuzilishini oson tushunadi, reja tuzish va mantiqiy bog'liqlikni shakllantirishni o'rganadi.

Word dasturi o'qituvchiga dars konspektlarini, mashq varaqalarini, testlarni va metodik ko'rsatmalarni tez, aniq va estetik tarzda tayyorlash imkonini beradi. Shuningdek, o'qituvchi dars jarayonida elektron hujjatlar orqali o'quvchilar ishlanmasini baholaydi va tahlil qiladi.

Afzalliklari:

- vaqtni tejaydi;
- materiallarni tizimli joylashtirishga yordam beradi;
- darsni zamonaviy va interfaol qiladi;
- o'quvchilarda mustaqillik va mas'uliyatni oshiradi.

Word dasturidan foydalanilgan darslarda o'quvchilar:

- matnlarni yozish va tahrirlash ko'nikmasiga ega bo'ladi;
- orfografik xatolarni tahlil qilishni o'rganadi;
- matn dizayni orqali estetik didni rivojlantiradi;
- o'z fikrini yozma shaklda aniq ifoda etishni o'zlashtiradi.

Masalan, "Matn tahriri" yoki "Xat tuzish" mavzusida Word dasturida amaliy mashg'ulot o'tkazish an'anaviy yozma ishga nisbatan samaraliroq natija beradi.

Innovatsion yondashuv sifatida Word dasturi

Zamonaviy o'qituvchilar Word dasturidan nafaqat yozuv vositasi sifatida, balki interaktiv o'quv muhitini yaratish uchun ham foydalanmoqda.

Masalan:

- avtomatik to'ldiriladigan testlar tuzish;
- shakllar orqali "Klaster", "Insert" metodlarini aks ettirish;
- jadvallar yordamida tahliliy mashqlarni bajarish.

Natijada o'quvchilar axborot texnologiyalaridan samarali foydalanish kompetensiyasiga ega bo'ladi.

Xulosa

O'zbek tili darslarida Word dasturidan foydalanish o'quvchilarning yozma nutqini, tahliliy fikrlashini va texnologik madaniyatini rivojlantiradi. Bu dastur dars jarayonini interfaol, zamonaviy va ijodiy ruhda tashkil etish imkonini beradi. Shuning uchun har bir o'quvchi Word dasturining imkoniyatlarini chuqur o'rganib, uni o'z amaliy faoliyatida samarali qo'llashi lozim.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "Raqamli O'zbekiston – 2030" strategiyasi to'g'risidagi farmoni. — Toshkent, 2020.
2. Jo'rayev Sh. Kompyuter lingvistikasi asoslari. — Toshkent: Fan va texnologiya, 2019.
3. Abdullayeva N. Axborot texnologiyalari va til madaniyati. — Toshkent: O'qituvchi, 2021.
4. O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining "O'zbek tili imlo qoidalarini takomillashtirish to'g'risida"gi qarori. — Toshkent, 2021.
5. Tojiboyev, I., & Karimova, N. (2022). Raqamli ta'lim muhitida bo'lajak o'qituvchilarni tayyorlashning metodik asoslari. Ta'lim va innovatsion tadqiqotlar jurnali, 4(3), 87–95.
6. Tojiboyev, I., & Karimova, N. (2022). Raqamli ta'lim muhitida bo'lajak o'qituvchilarni tayyorlashning metodik asoslari. Ta'lim va innovatsion tadqiqotlar jurnali, 4(3), 87–95.
7. Qodirova, M. (2021). O'zbekistonda raqamli ta'limni joriy etishning tashkiliy-pedagogik asoslari. Pedagogika va psixologiya jurnali, 2(1), 56–63.

8. Tojiboev I.T., Komilova Z.X. (2023). Some approaches to teaching programming languages in professional educational institutions. Education and science in the XXI century. 2 (38).

9. Tojiboev I.T., Komilova Z.X. (2023) The role of information technologies in teaching technical sciences in professional educational institutions. Scientific and practical journal "Technique". Issue No.1.

10. Komilova, Z. Kh. (2023). The role and importance of information technology science in today's society. Education and innovative research. Bukhara State University, 2(2), 234-237.

11. Komilova Z.Kh, Nazirjonova. F.S The role of new information technologies in education. Экономика и социум, 2021, № 4-1 (83), -С.167-170.

12. Z. X. Komilova. Axborot texnologiyalari fanining hozirgi jamiyatdagi o'rnini va ahamiyati //Ta'lim va innovatsion tadqiqotlar. Buxoro davlat universiteti. – 2023. – T. 2. – №. 2. – С. 234-237.

13. Z. X. Komilova & F. S. Nazirjonova. (2020). The value and role of interactive methods in the development of information technology in primary school pupil. Academicia An International Multidisciplinary Research Journal (Double Blind Refereed & Reviewed International Journal). ISSN, 2249-7137.